جهان داروسازی در سال ۲۰۰۴

«قسمت اول»

دکتر بهنام اسماعیلی

با پایان یافتن سلسله مطالب بررسی وضعیت صنایع داروسازی جهان در سال ۲۰۰۳ طی شماره های گذشته نشریه رازی از این شماره به چگونگی فروش و درآمد شرکت های داروسازی دنیا در سال ۲۰۰۴ خواهیم پرداخت. این سری از مطالب هم چون گذشته شامل ۲۰ شرکت اول فارماسیوتیکال و ۱۰ شرکت سرآمد بیوفارماسیوتیکال دنیا خواهد شد. در جدول شماره یک مبالغ فروش کل ۲۰ شرکت مهم داروسازی دنیا آورده شده است. قبل از پرداختن به وضعیت هر شرکت و مقایسه آن با جایگاه آن ها در سال گذشته باید اذعان داشت که مهم ترین خبر سال ۲۰۰۴ در دنیای داروسازی حذف داروی Vioxx از بازار مصرف بود که در سه ماهه پایانی سال ۲۰۰۴ به وقوع پیوست و اولین تاثیر آن تغییر جایگاه شرکت سازنده آن یعنی Merck از جایگاه سوم شرکت های اول داروسازی دنیا در سال ۲۰۰۳ به رتبه پنجم در سل ۲۰۰۴ بود. طی سال ۲۰۰۴ pfizer همانند سال قبل از آن رتبه اول خود را در جهان داروسازی حفظ کرد و فروش خود را از رقم ۳۹/۶ میلیارد دلار به ۴۶/۱ میلیارد دلار رسانید و تفاوت بیش از حد ۱۵ میلیارد دلاری آن با نزدیک ترین تعقیب کننده اش یعنی GSK به نظر می رسد تا مدت ها دست نیافتنی باشد. تفاوتی که نتیجه مستقیم خرید شرکت داروسازی pharmacia در سال ۲۰۰۳ بود. فهرست اولین های سال ۲۰۰۴ با نام جدیدی یعنی Sanofi–Aventis همراه شده است

جدول ۱ ـ میزان فروش ۲۰ شرکت بزرگ داروسازی دنیا در سال ۲۰۰۴

1	PFIZER	$46,133
2	GLAXOSMITHKLINE	$31,417
3	SANOFI-AVENTIS	$29,596
4	J&J	$22,128
5	MERCK	$21,494
6	ASTRAZENECA	$21,426
7	NOVARTIS	$18,497
8	BRISTOL-MYERS SQUIBB	$15,482
9	ROCHE	$13,840
10	LILLY	$13,059
11	WYETH	$13,021
12	ABBOTT	$11,462
13	TAKEDA	$8,538
14	BOEHRINGER-INGELHEIM	$7,667
15	SCHERING-PLOUGH	$6,417
16	BAYER	$5,529
17	NOVO NORDISK	$4,848
18	SCHERING AG	$4,171
19	SANKYO	$4,152
20	MERCK KGA	$3,907

Note: In All Top Company Profiles, Dollar Amounts Are In Millions.

که حاصل بهم پیوستن شرکت های صاحب رتبه های ۷ و ۱۳ جهان در سال ۲۰۰۳ بوده است. ادغامی که سومین شرکت بزرگ داروسازی دنیا را به وجود آورده است. در حال حاضر آمریکا، انگلستان و فرانسه سه شرکت اول داروسازی دنیا را در جدول ۲۰ شرکت اول داروسازی دنیا دارند. شاید تشکیل Sanofi–Aventis صرف نظر از جنبه های اقتصادی و مالی آن از نظر سیاسی نیز برای فرانسوی ها مهم بوده تا بتوانند از جایگاه متمایزتری در دنیای داروسازی بهره مند شوند. اتفاق مهم و قابل توجه دیگر ورود شرکت دانمارکی Novo Nordisk به جمع ۲۰ شرکت سرآمد بوده است که برای اولین بار اتفاق افتاده است. اتفاقی که باید به نوعی به حساب داروی انسولین گذاشته شود. Novo Nordisk علی رغم تمرکز بر داروهای غدد به خصوص دیابت توانسته است به رتبه هفدهم دست یابد که خود حادثه ای مهم تلقی می شود.

تجزیه و تحلیل جدول به شرکت اول داروسازی دنیا نشان دهنده تغییراتی است از جمله این

جدول ۲ ـ میزان سرمایه گذاری R&D شرکت‌های بزرگ داروسازی دنیا در سال ۲۰۰۴

1	PFIZER	$7,684
2	J&J	$5,203
3	GLAXOSMITHKLINE	$5,202
4	SANOFI-AVENTIS	$4,926
5	NOVARTIS	$4,207
6	ROCHE	$4,104
7	MERCK	$4,010
8	ASTRAZENECA	$3,803
9	LILLY	$2,691
10	BRISTOL-MYERS SQUIBB	$2,500
11	WYETH	$2,460
12	ABBOTT	$1,696
13	SCHERING-PLOUGH	$1,607
14	BOEHRINGER-INGELHEIM	$1,528
15	TAKEDA	$1,320
16	BAYER	$1,315
17	SCHERING AG	$1,158
18	SANKYO	$808
19	NOVO NORDISK	$727
20	MERCK KGA	$606

جدول ۳ـ میزان فروش ده شرکت اول بیوفارماسیوتیکال دنیا در سال ۲۰۰۴

1	AMGEN	$9,977
2	GENENTECH	$3,749
3	SERONO	$2,178
4	BIOGEN IDEC	$2,112
5	GENZYME	$1,479
6	GILEAD	$1,242
7	MEDIMMUNE	$1,124
8	CHIRON	$990
9	MILLENNIUM	$349
10	INTERMUNE	$147

که: شرکت Merck همان طور که گفته شد از رتبه سوم به رتبه پنجم انتقال یافته در حالی که شرکت Sanofi–Aventis جای آن را در بین شرکت‌های اول تا سوم گرفته است. J&J یا جانسون اند جانسون همانند سال ۲۰۰۳ رتبه چهارم خود را در سال ۲۰۰۴ حفظ کرده است. تغییری در رتبه‌های ششم تا دوازدهم جدول ایجاد نشده است و هر شرکت جایگاه سال قبل خود را حفظ کرده است. Takeda ژاپن یک رتبه ارتقاء مقام داشته که علت آن حذف Sanofi از رتبه سیزدهم بوده است. شرکت Boehringer ingelheim آلمان از رتبه شانزدهم به چهاردهم رسیده ولی Schering–plough مقام پانزدهم خود را حفظ کرده است. در بقیه جدول نیز تغییری صورت نپذیرفته است.

۲۰ شرکت مورد بررسی میزان فروش کل خود را از ۲۶۷/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ به بالغ بر ۳۰۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۴ افزایش داده‌اند.

به جز شرکت Schering–plough که با اُفت فروش مواجه بوده است در مورد بقیه شرکت‌ها میزان فروش در سال ۲۰۰۴ به نسبت ۲۰۰۳ افزایش داشته است.

در جدول شماره ۲ میزان سرمایه‌گذاری R&D بیست شرکت اول داروسازی دنیا طی سال ۲۰۰۴ آورده شده است. با در نظر گرفتن این نکته که ارقام ذکر شده در سمت چپ اسم هر شرکت رتبه آن‌ها در سال ۲۰۰۳ بوده است و نیز مقایسه با ارقام سرمایه‌گذاری سال ۲۰۰۳ می‌توان به این نکات اشاره کرد که شرکت Pfizer هم‌چنان رتبه اول در تحقیقات R&D کشف داروهای جدید را داراست و به‌طور کلی می‌توان گفت که تمامی این شرکت‌ها در سال ۲۰۰۴ مبالغ بیشتری را به نسبت سال قبل از آن برای مطالعات R&D هزینه کرده‌اند.

وضعیت فروش ده شرکت اول

جدول ۴ ـ میزان سرمایه‌گذاری R&D شرکت‌های بیوفارماسیوتیکال در سال ۲۰۰۴

1	AMGEN	$2,028
2	GENENTECH	$985
3	BIOGEN IDEC	$685
4	SERONO	$595
5	MILLENNIUM	$403
6	CHIRON	$402
7	GENZYME	$391
8	MEDIMMUNE	$327
9	GILEAD	$224
10	INTERMUNE	$81

بیوفارماسیوتیکال دنیا در سال ۲۰۰۴ در جدول شماره ۳ آورده شده است. بازیگران عرصه مطالعات و عرضه داروهای بیولوژیک در سال مذکور در قیاس با سال ۲۰۰۳ تغییری نکرده و نامی جدید در بین آن‌ها به چشم نمی‌خورد. تنها تغییر در جدول کاهش فروش شرکت Chiron از ۱/۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ به ۹۹۰ میلیون دلار در سال ۲۰۰۴ بوده که باعث شده است این شرکت رتبه ششم جهانی خود را از دست داده و جای خود را با شرکت Gilead عوض کند که علت آن نیز عدم موفقیت واکسن ضدانفولانزای این شرکت در بازار مصرف بوده است. به غیر مورد ذکر شده در بقیه موارد شرکت های بیوفارماسیوتیکال توانسته اند فروش خود را در سال ۲۰۰۴ افزایش دهند. Amgen علاوه بر کسب رتبه اول از نظر فروش در بین شرکت های بیوفارماسیوتیکال از نظر سرمایه گذاری در مطالعات R&D نیز حایز رتبه اول بوده است. بررسی جدول شماره ۴ نشان می دهد که شرکت های بیوفارماسیوتیکال نیز همانند شرکت های فارماسیوتیکال سعی دارند هر ساله مبالغ بیشتری برای مطالعات R&D اختصاص دهند. دو شرکت بیوفارماسیوتیکال Gilead و MedImmune طی سال ۲۰۰۴ برای اولین بار به فروش افزون بر یک میلیارد دلار دست یافته اند. موفقیت قابل توجه Gilead ناشی از فروش خوب داروهای ضدایدز این شرکت بوده است. گفته می شود Gilead در سال ۲۰۰۵ نیز به موفقیت های بیشتری دست خواهد یافت که یکی از علل این امر عرضه ترکیب درمانی های خاص ایدز با کمک شرکت BMS خواهد بود.

جدول ۵ـ میزان درآمد شرکت‌های بیوفارماسیوتیکال از محل Royalty در سال ۲۰۰۴

1	GENENTECH	$641
2	AMGEN	$573
3	CHIRON	$290
4	SERONO	$280
5	MILLENNIUM	$99
6	BIOGEN IDEC	$99
7	GILEAD	$63
8	MEDIMMUNE	$17
9	INTERMUNE	$4

No Royalty Revenue Reported For Genzyme.
Note: In All Top Company Profiles, Dollar Amounts Are In Millions.

شرکت Millennium نیز به خط مشی سال ۲۰۰۳ خود ادامه داده و طی سال ۲۰۰۴ نیز بیش از آن که درآمد داشته است در زمینه R&D سرمایه‌گذاری کرده است. مدیران این شرکت معتقدند که نتیجه این خط مشی طی سال‌های آینده مشخص و به بار خواهد نشست. جدول شماره ۵ نیز آمار درآمد شرکت های مورد بررسی از محل Royalty را نشان می دهد. وضعیت هر کدام از ۲۰ شرکت اول داروسازی و ۱۰ شرکت عمده بیوفارماسیوتیکال دنیا را از شماره آینده نشریه رازی پی می گیریم.

■